

دبیرخانه کشوری راهبری درس روان شناسی

طرح درس روزانه درس چهارم: حافظه و فراموشی								
مشخصات کلی	شماره طرح درس: ۱	موضوع درس: مراحل حافظه و انواع حافظه	تاریخ اجرا: ۱۳۹۸/۰۹/۱۷	مدت اجرا: ۹۰ دقیقه				
	مجری: کریم عباسی اول	کلاس: پایه یازدهم	تعداد فراگیران: ۲۷	مکان: دبیرستان نمونه ابوریحان				
الف: قبل از تدریس								
اهداف بر اساس تلفیقی از هدف نویسی برنامه درسی ملی و طبقه بندی جدید بلوم								
اهداف و پیامدها						سطح هدف		
آشنایی با مراحل حافظه و انواع حافظه						هدف کلی		
در پایان این درس از دانش آموزان انتظار می رود: ۱- با نقش حافظه در زندگی روزمره آشنا شوند. 2- مراحل سه گانه حافظه را یاد بگیرند. ۳- انواع حافظه را با رسم نمودار باور کنند (کسب کنند).						اهداف مرحله ای		
عناصر برنامه درسی ملی تعقل، ایمان، علم، عمل و اخلاق		اهداف (با رعایت توالی محتوای درسی) انتظارات در پایان آموزش	حیطه و سطح در بلوم	عصره ارتباط با			هدف های رفتاری آموزشی	
				عناصر	خود	خدا		خلق
			علم	*				
			درک		*			
			ارزشیابی		*			
			ترکیب		*			
			درک		*			
			کاربرد		*			
			درک		*			

مهذب: زبیر یاسج
 سوالات: آموزاران
 دان: رود
 منتظر می
 آموزش: آموزاران
 در بیان

*			تعقل	تحلیل	علی هنگام برگشت به منزل بسیار گرسنه بود. به تابلوی ساندویچی سرکوجه نگاه کرد و شماره ی تلفن را در ذهن خود مرور کرد. سپس هنگامی که به خانه رسید بلافاصله گوشی تلفن را برداشت و برای نهار خود ساندویچ سفارش داد. علی از کدام رمزگردانی استفاده کرده است؟ چرا.
	*		اخلاق	درک	چرا نمی توان به حافظه کودکان اعتماد کرد؟ (علت)
		*	علم	تحلیل	به خاطر آوردن اطلاعات ذخیره شده به کدام یک از مراحل سه گانه حافظه اشاره دارد؟
		*	تعقل	دانش	به قدیمی ترین خاطره ای که در حافظه تان به یاد مانده فکر کنید و آن را روی کاغذ بنویسید. این خاطره مربوط به چند سالگی شماست؟
		*	تعقل	تحلیل	در پدیده نوک زبانی فرد می گوید من پاسخ سؤال را می دانم ولی نمی توانم بگویم. تجربه چنین وضعیتی (مشکل این پدیده) به کدام یک از مراحل سه گانه حافظه اشاره دارد؟
	*		علم	کاربرد	ما در چه صورتی می توانیم بگوئیم با حافظه کاری سر و کار داریم؟
		*	عمل	تحلیل	انواع حافظه را با رسم نمودار نشان دهید.
		*	علم	درک	مفهوم حافظه کاری نشان دهنده چیست ؟
		*	تعقل	درک	مهم ترین دلیل فراموشی اطلاعات در حافظه کوتاه مدت چیست؟
		*	عمل	دانش	دو کارکرد مهم حافظه کاری را بنویسید.
		*	علم	دانش	حافظه بلند مدت را با ذکر مثال تعریف کنید.
		*	عمل	درک	حافظه کوتاه مدت چه فرقی با حافظه کاری دارد؟
		*	تعقل	ارزشیابی	حافظه با توجه به نوع اطلاعات به دو دسته تقسیم می شود، این دو دسته را نام برده و هریک از آنها را با ذکر یک مثال مقایسه کنید؟
		*	علم	درک	چرا مطالعه مراحل حافظه و انواع حافظه مهم است؟
<p>۱- مقدمه (حافظه و تفکر) ۲- مراحل حافظه (الف : رمزگردانی ؛ رمزگردانی جزئی ویژه کودکان و رمزگردانی کلی ویژه بزرگسالان، ب : اندوزش یا ذخیره سازی اطلاعات در بین افراد یکسان نیست ، ج) بازیابی ، پدیده نوک زبانی مشکل در بازیابی اطلاعات) ۳- انواع حافظه (حسی - کوتاه مدت و بلند مدت).</p>					رئوس مطالب

مواد آموزشی شامل: کتاب درسی - کتاب کمک آموزشی (راهنمای تدریس) - کاغذ آ ۴ - جزوه سؤالات درسی. رسانه های آموزشی شامل سی دی - فیلم آموزشی - لب تاپ یا رایانه - فلش ۱۶ گیگ - پروژکتور و پرده آن .		مواد و رسانه های آموزشی
فراگیران درس را قبلا روخوانی کرده اند ، واژه های کلیدی درس را می دانند ، کار با لب تاپ را بلدند ، می توانند فیلم را ببینند و از آن نتیجه گیری کنند.		پیش بینی رفتار ورودی
زمان : ۵ دقیقه	حضور و غیاب، بررسی حالات فیزیکی ، روحی و روانی دانش آموزان ، بررسی وضعیت فضا و ساختار کلاس ، برقراری ارتباط عاطفی با دانش آموزان.	ایجاد ارتباط اولیه
گروه بندی بر اساس سطح علمی دانش آموزان انجام می گیرد ، مدل کلاسی گروهی بوده و با ساختار دایره ای شکل کلاس در زیر گروه ها قرار می گیرند. در این کلاس ۶ گروه تشکیل شده است.		گروه بندی، مدل و ساختار کلاسی
زمان : متناوب	نمایش فیلم ۵ دقیقه ای در رابطه با حافظه - دانش آموزان امروز با مطلبی آشنا می شوید که نه تنها به موفقیت در کنکور شما کمک می کند بلکه به روش به خاطر سپاری اطلاعات در حافظه نیز ارتباط پیدا می کند.	روش ایجاد و تداوم انگیزه
زمان : ۵ دقیقه	عمل به وعده متضمن شکل گیری حافظه می باشد این موضوع را با مثال توجیه کنید؟ رمزگردانی جزء به جزء چه تفاوتی با رمزگردانی کلی دارد؟ انواع حافظه را با رسم نمودار نشان دهید. تحلیل مفهوم حافظه کاری نشان دهنده چیست ؟ مهم ترین دلیل فراموشی اطلاعات در حافظه کوتاه مدت چیست؟ درک دو کارکرد مهم حافظه کاری را بنویسید. حافظه بلند مدت را با ذکر مثال تعریف کنید. حافظه کوتاه مدت چه فرقی با حافظه کاری دارد؟ حافظه با توجه به نوع اطلاعات به دو دسته تقسیم می شود، این دو دسته را نام برده و هریک از آنها را با ذکر یک مثال مقایسه کنید؟ چرا مطالعه مراحل حافظه و انواع حافظه مهم است؟	ارزشیابی آغازین
روش پیش سازمان دهنده - روش بارش فکری - حل مسأله - پرسش های پی گیر.		روش های تدریس
ب: فعالیت های مرحله حین تدریس		
زمان: ۵ دقیقه	- آیا می دانید خدا چه نعمتی بر ما عطا کرده است؟ آیا می دانستید روان شناسان حافظه را به سه مرحله اصلی تقسیم می کنند؟ آیا باور دارید رمزگردانی کودکان با بزرگسالان یکسان نیست؟ آیا تصدیق می کنید که میزان اندوزش در میان افراد یکسان نیست؟ آیا تمایل به یادگیری انواع حافظه دارید؟ - هرچه بیش تر دقت کنید، تجسم کنید و آزمون کنید بیش تر یاد می گیرید.	آماده سازی

فعالیت‌های معلم - دانش آموز: این فعالیت‌ها به صورت تلفیقی مطرح می‌شود و تفکیک آن به معنای مجزا بودن فعالیت‌های معلم و دانش آموز است و منطقی به نظر نمی‌رسد و به همین خاطر از خط‌چین استفاده شده است.

فعالیت های دانش آموزان	فعالیت های معلم
سؤال پرسیده می شود و دانش آموزان پاسخ های خود را بیان می کنند و این پاسخ ها نوشته می شوند.	تعریف تفکر و نقش حافظه در زندگی روزمره (بارش فکری)
به صورت هرمی مطالب عرضه می شود (از کلی به جزئی)	- مراحل اصلی حافظه (پیش سازمان دهنده)
انواع حافظه (حافظه حسی - حافظه کوتاه مدت و کاری - حافظه بلند مدت)	مقایسه انواع حافظه (حل مسأله)
سؤالات در ویدئو پروژکتور نمایان است (از قبل تنظیم شده است).	حافظه با توجه به نوع اطلاعات (پرسش های پی گیر)

مدت زمان: ۵۰ دقیقه

فعالیت‌ها
ی
خلاقانه
دانش آموزان
زان

فعالیت‌های خلاقانه دانش آموزان

در این زمینه تلاش می شود شرایطی ایجاد شود تا خلاقیت دانش آموزان شکوفا و ظهور یابد. این خلاقیت ممکن است حین مشاهده فیلم یا بعد از آن تهیه انواع سؤالات، ساخت پاورپوینت و تولید سایر رسانه های آموزشی و ارائه دیدگاههای جانبی و نواندیشانه دیده شود.

ج: فعالیت‌های تکمیلی

الف: تکوینی (در جریان تدریس)

- در کدام یک از مراحل سه گانه حافظه، اطلاعات باید به یک رمز قابل قبول تبدیل شود؟ تحلیل
- الف) رمزگردانی (ب) اندوزش (ج) بازیابی (د) توجه
- گام به حافظه سپردن اطلاعات چه نام دارد؟ دانش
- نگهداری اطلاعات مربوط به کدام یک از مراحل سه گانه حافظه است؟ تحلیل
- الف) رمزگردانی (ب) اندوزش (ج) بازیابی (د) توجه
- رمزگردانی اطلاعات در این افراد به صورت کلی و خلاصه انجام می گیرد: درک
- الف) بزرگسالان (ب) میانسالان (ج) جوانان (د) کودکان
- رمزگردانی به انواع شنیداری، و تقسیم می شود. دانش
- کدام یک از انواع رمزگردانی (شنیداری، دیداری و معنایی) پایدارتر است؟ چرا؟ تحلیل
- آیا همه افراد اطلاعات را با دوره زمانی یکسانی ذخیره می کنند؟ چرا؟ درک
- آیا می توانیم به صورت همزمان یادآوری چند تا از اطلاعات را در ذهن فعال نگه داریم؟ چرا؟ درک
- به احتمال زیاد حداکثر لغت قابل یادآوری 2 ± 7 است. یعنی ۵ تا ۹ لغت را می توان بیاد آورد. این حالت را «.....» می گویند. دانش
- کدام یک از انواع حافظه نقش مهمی در تفکر دارد و همانند یک تخته سیاه است که ذهن محاسباتش را

زمان: در
طول
تدریس
زمان

ارزشیابی

برروی آن انجام می دهد: تحلیل الف) حافظه حسی ب) حافظه کاری ج) حافظه بلند مدت د) حافظه معنایی
- ردهای حسی ذخیره شده در حافظه حسی ، در صورت به اطلاعات تبدیل می شوند. کاربرد
- کدام یک از انواع حافظه، علاوه بر ذخیره سازی کوتاه مدت، کمک خوبی برای اجرای وظایف و تکالیف
است؟ تحلیل

الف) حافظه حسی ب) حافظه کاری ج) حافظه بلند مدت د) حافظه معنایی
- با توجه به نوع اطلاعات ، حافظه به دو نوع و تقسیم می شود. دانش
- در کدام یک از انواع حافظه با توجه به نوع اطلاعات، دانش عمومی ذخیره می شود: تحلیل

ب: ارزشیابی تراکمی

- « عمل به وعده » متضمن شکل گیری حافظه است، این مطلب را با ذکر مثال خلاصه کنید؟ درک
- اولین مرحله حافظه، ، دومین مرحله حافظه، و سومین مرحله حافظه، نام دارد. دانش
- کودکان به صورت اطلاعات را رمزگردانی می کنند، در حالی که بزرگسالان به صورت و
رمزگردانی می کنند. درک

- رمز گردانی اطلاعات در نزد این دسته افراد به صورت جزء به جزء انجام می گیرد: درک

الف) بزرگسالان ب) میانسالان ج) جوانان د) کودکان

- براساس زمان ذخیره سازی می توان را درجه بندی کرد. دانش

- آیا برای داشتن یک حافظه قوی، رمزگردانی و ذخیره سازی کافی است؟ چرا. تحلیل

- بازیابی اطلاعات از حافظه، به آن اطلاعات وابسته است. دانش

- هرچه نشانه بیش تری داشته باشیم، بهتری انجام می شود. درک

- دانش آموزی با وجود تسلط و آمادگی بر آیه الكرسي، زمانی که آیه ی اول را خواند، در یادآوری آیه
دوم، دچار مشکل شد. به محض شنیدن اولین کلمه آیه دوم را به آسانی قرائت کرد، به نظر شما این دانش
آموز در کدام یک از مراحل سه گانه حافظه دچار مشکل شده است؟ چرا؟ تحلیل.

- حافظه حسی را با ذکر مثال تعریف کنید؟ دانش

- حجم ردهای حسی زیاد، اما مدت آنها کوتاه است. دانش

- در حافظه کوتاه مدت برای چه مدتی می توانیم اطلاعات را ذخیره کنیم؟ دانش

الف) نیم ثانیه ب) یک دقیقه ج) چند دقیقه د) از چند دقیقه تا آخر عمر

- ملاک ذخیره سازی اطلاعات در حافظه کوتاه مدت چیست ؟ درک

- یکی از ساده ترین شیوه های انتقال اطلاعات از حافظه کوتاه مدت به بلند مدت، و است. دانش

- زمان بازیابی اطلاعات در حافظه بلند مدت چقدر است؟ دانش

- ظرفیت ذخیره سازی و زمان بازیابی اطلاعات ، برخلاف حافظه کوتاه مدت ، می تواند بیشتر

باشد؛ چرا؟ تحلیل. زیرا حافظه کاری، فضای کار را برای فعالیت جاری ذهن فراهم می کند. الف) حافظه

حسی ب) حافظه کاری ج) حافظه معنایی د) حافظه رویدادی

- این نوع حافظه به یک زمان و مکان مشخصی مربوط می شود: ترکیب الف) حافظه حسی ب) حافظه

<p>زمان: ۵</p>	<p>بیان خلاصه درس به شیوه برگردان به زبان اصلی توسط معلم به منظور ارائه بازخورد، نگاهی گذرا به محتوای مطالب، فیلم‌ها و سؤالات. ارائه دیدگاهها و گفتمان منطقی، نقد نقطه نظرات دانش آموزان، بازنگری، بازاندیشی، بهبود و اصلاح دیدگاه فراگیران.</p>	<p>جمع بندی و ساخت دانش جدید</p>
<p>زمان: ۳</p>	<p>تعیین تکلیف: ۱- برای جلسه بعد مقاله ای در زمینه اهمیت حل مسئله بنویسید و در کلاس ارائه دهید. ۲- از متن درس امروز ۱۵ سوال به صورت تستی، تکمیلی و محدود پاسخ تهیه کنید و پاسخ آنها را در برگه جداگانه بنویسید. اقدامات بعدی: مطالعه و روخوانی درس جدید، استخراج واژه های کلیدی.</p>	<p>تعیین تکالیف و اقدامات بعدی</p>
<p>زمان: ۲</p>	<p>۱- روان شناسی یادگیری: تألیف دکتر حسین زارع، انتشارات پیام نور، ۱۳۹۴. ۲- روان شناسی تربیتی: تألیف دکتر اسماعیل بیابانگرد، نشر ویرایش، ۱۳۸۷. ۲- نظریه های یادگیری: تألیف هرگنهان و السون، ترجمه دکتر علی اکبر سیف، نشر دوران، ۱۳۹۱. ۴- روان شناسی شناختی: تألیف رابرت استرانبرگ، ترجمه سید کمال خرازی و الهه حجازی، انتشارات سمت، ۱۳۹۰.</p>	<p>معرفی منابع</p>

افعال کلی و مرحله ای :

- آشنا شدن – دوست داشتن – دانستن – کسب کردن – ارزش گذاری کردن – تمایل داشتن – فهمیدن – باور کردن – تصدیق کردن – یادگرفتن – درک کردن .